

ZLOŽENIE SENÁTU KRAJSKÉHO SÚDU URČENÉ MIMO ROZVRHU PRÁCE

Garancia rozhodovania nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom sa vzťahuje aj na rozhodovanie o väzbe. K porušeniu práv byť predvedený pred sudcu podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru a podať návrh na konanie o zákonnosti pozbavenia jeho slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru však došlo tým, že o sťažnosti sťažovateľa proti väzobnému uzneseniu okresného súdu rozhodoval krajský súd v senáte, ktorého štvorčlenné zloženie vyplývalo z rozvrhu práce krajského súdu, no konkrétne zloženie trojčlenného senátu rozhodujúceho o sťažnosti sťažovateľa bolo určené mimo pravidiel rozvrhu práce krajského súdu podľa interných pravidiel stanovených riadiacim predsedom senátu krajského súdu.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 589/2023 zo 7. decembra 2023)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľa **P. R.**, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Tos/64/2023 a č. k. 4Tos/66/2023 z 11. mája 2023 a č. k. 4Tos/95/2023 zo 17. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uzneseniami Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Tos/66/2023 z 11. mája 2023 a č. k. 4Tos/95/2023 zo 17. augusta 2023 **boli porušené** práva sťažovateľa byť predvedený pred sudcu podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podať návrh na konanie o zákonnosti pozbavenia jeho slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Tos/66/2023 z 11. mája 2023 a č. k. 4Tos/95/2023 zo 17. augusta 2023 v rozsahu zamietnutia sťažností sťažovateľa **zrušuje a veci mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**
4. Krajský súd v Bratislave **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 061,71 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :**I.**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s právom podľa čl. 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a na rešpektovanie prezumpcie nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru v spojení s čl. 48 ods. 1 charty uzneseniami

krajského súdu o zamietnutí jeho sťažností proti rozhodnutiam okresného súdu (i) o nevyhlásení jeho sudcu (4Tos/64/2023) a (ii) o jeho žiadosti o prepustenie z väzby (4Tos/66/2023), ktoré žiada zrušiť a vec jeho väzby vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie s tým, že krajskému súdu bude prikázané prepustiť ho z väzby na slobodu. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru v spojení s právom podľa čl. 6 charty uznesením krajského súdu o zamietnutí jeho sťažností proti rozhodnutiu okresného súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby (4Tos/95/2023), ktoré žiada zrušiť s tým, že krajskému súdu bude prikázané prepustiť ho z väzby na slobodu. Ústavné sťažnosti sťažovateľa boli na spoločné konanie spojené uznesením ústavného súdu z 24. októbra 2023.

II.

2. Sťažovateľovi a ďalším osobám bolo po zadržaní 2. augusta 2022 vznesené obvinenie z obzvlášť závažného zločinu nedovoleného obchodovania s omamnými látkami. Uznesením z 5. augusta 2022 bol sťažovateľ a ďalší obvinení z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatí do väzby. Na sťažovateľa a ďalších šesť osôb bola 31. januára 2023 podaná obžaloba. Okresný súd uznesením z 9. februára 2023 ponechal sťažovateľa vo väzbe. Na hlavnom pojednávaní 26. apríla 2023 okresný súd uzneseniami podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenia troch spoluobžalovaných sťažovateľa, že sú vinní zo skutku uvedeného v obžalobe, ktorý mal byť spolu so sťažovateľom spáchaný v organizovanej skupine. Vzhľadom na to sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči sudcovi okresného súdu, ktorý uznesením z 28. apríla 2023 rozhodol, že podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku nie je v trestnej veci obžalovaného sťažovateľa vylúčený.

3. Sudca okresného súdu po hlavnom pojednávaní 28. apríla 2023 vykonal výsluch sťažovateľa a uznesením z 28. apríla 2023 jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietol a väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Odôvodnil to tým, že vo veci sa priebežne konalo v prípravnom konaní a aj po podaní obžaloby sú nariadené termíny hlavného pojednávania. Poukázal na posledné rozhodnutie krajského súdu o väzbe sťažovateľa z 23. februára 2023, od ktorého nedošlo k takej zmene, ktorá by vyvracala záver o dôvodnom podozrení, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, spáchal sťažovateľ. K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poukázal na to, že trestná činnosť sťažovateľa trvala najmenej šesť mesiacov a sťažovateľ v nej pokračoval potom, ako bol jeho brat vzatý do väzby, a to podľa jeho pokynov. Nenahradenie väzby odôvodnil odkazom na to, že sťažovateľ je obvinený z obzvlášť závažného zločinu, pri ktorom väzbu možno nahradiť, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti.

4. Proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlásení jeho sudcu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu (4Tos/64/2023) v senáte predsedníčky Molnárovej a sudcov Kováča a Tomusa zamietnutá. Proti uzneseniu okresného súdu o väzbe podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu (4Tos/66/2023) v senáte predsedu Kováča a sudcov Molnárovej a Kačániho zamietnutá. Podľa rozvrhu práce krajského súdu v prípade, ak sú do senátu zaradení viac ako traja sudcovia, sú zloženie senátu a spôsob zastupovania v rámci senátu (nepřítomný jeden sudca) uvedené v tabuľkách jednotlivých súdnych oddelení. Z tabuľky súdneho oddelenia vyplýva, že súdne oddelenie 4Tos má štyroch sudcov (dvoch

predsedov senátu Molnárovej, ktorá zodpovedá za chod senátu, a Kováča, s ktorým sa vzájomne zastupuje, a dvoch členov senátu Kačániho a Tomusa, ktorí sa vzájomne zastupujú) a senát rozhoduje v zložení sudcov Molnárová, Kováč a Kačáni alebo Molnárová, Kováč a Tomus.

5. Uznesenie krajského súdu (4Tos/64/2023) o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlásení sudcu bolo odôvodnené tým, že okresný súd sa s námietkou o svojej nezáujatosti vôbec nevysporiadal, no rozhodol správne, keďže v rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Mucha proti Slovensku sa riešila iná situácia, keď spolupáchatelia obžalovaného uzavreli dohody o vine a treste, ktoré boli v čase rozhodovania o vine obžalovaného Muchu už súdom schválené a skutková veta týchto odsudzujúcich rozsudkov odkazovala aj na konanie obžalovaného Muchu. Vo veci sťažovateľa však ďalej prebieha dokazovanie a zaujatosť sudcu okresného súdu by do úvahy prichádzala len vtedy, ak by spolu s uzneseniami o prijatí vyhlásenia viny došlo k vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku. Prijatie vyhlásenia viny má len procesný charakter smerom k rozsahu dokazovania.

6. Uznesenie krajského súdu (4Tos/66/2023) o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby bolo odôvodnené dôvodnosťou podozrenia, ktoré vyplýva z výsluchu spoluobžalovaného P., ktorý opísal účasť sťažovateľa na skutku a toto jeho konanie je preukázané aj v prepise telefonickkej komunikácie sťažovateľa a jeho brata v čase, v ktorom už bol vo väzbe. Krajský súd obdobne poukázal na predchádzajúce rozhodnutie o väzbe sťažovateľa. K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku krajský súd obdobne ako okresný poukázal na trvanie a pravidelnosť trestnej činnosti sťažovateľa, v ktorej mal pokračovať aj potom, ako bol jeho brat vzatý do väzby. Popritom v trestnom konaní nedochádza k prietahom. Krajský súd sa stotožnil s dôvodmi okresného súdu o tom, že nie je dôvod nahradiť väzbu sťažovateľa.

7. Sťažovateľ 17. júla 2023 znova požiadal o prepustenie z väzby. Mestský súd uznesením zo 17. júla 2023 jeho žiadosť zamietol a väzbu dohl'adom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Odôvodnil to obdobne ako pri predchádzajúcom rozhodnutí. Proti tomu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd druhou ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením v senáte sudcov Kováča, Tomusa a Lizúcha zamietol. Dôvodnosť vzneseného obvinenia vyvodil z výsluchu obžalovaného P., ktorý sťažovateľa usvedčoval rovnako ako záznamy telefonickkej komunikácie. Krajský súd obdobne poukázal na predchádzajúce rozhodnutie o väzbe sťažovateľa. K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obdobne ako okresný súd poukázal na trvanie a pravidelnosť trestnej činnosti sťažovateľa, v ktorej mal pokračovať aj potom, ako bol jeho brat vzatý do väzby. Popritom v trestnom konaní nedochádza k prietahom. Krajský súd sa stotožnil s dôvodmi okresného súdu o tom, že väzbu sťažovateľa nemožno nahradiť.

III.

8. Namietané porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru „v spojení“ s čl. 6 charty uzneseniami krajského súdu z 11. mája 2023 sťažovateľ vidí v tom, že krajský súd o jeho sťažnostiach rozhodol v nezákonnom zložení, čo bolo spôsobené tým, že podľa rozvrhu práce krajského súdu je senát štvorčlenný, no z rozvrhu nevyplýva zloženie senátu v jeho veci a zloženie senátov

nezodpovedalo možným alternatívam vyplývajúcim z rozvrhu. Podľa sťažovateľa samosudca okresného súdu prijatím vyhlásení o vine spoluobžalovaných prestal byť nestranným, a preto mal byť vylúčený, pričom jeho nestrannosť je súčasťou procesných garancií práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. V tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 287/2020. Rovnaké námietky sťažovateľ formuluje aj vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu zo 17. augusta 2023, pričom osobitne udáva, že členom senátu bol sudca Lizúch, no bez stanovenia transparentných pravidiel, keďže nie je zrejmé, ktorého sudcu zo štvorčlenného senátu zastupoval.

9. Namietané porušenie práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru „v spojení“ s čl. 6 charty uzneseniami krajského súdu sťažovateľ odôvodňuje tým, že jeho väzobná vec nebola prejednaná v primeranej lehote a jeho väzba nebola nahradená zárukou. V tejto súvislosti odkazuje rozhodnutia EŠLP s tým, že jeho väzba trvá neprimerane dlhú dobu. Okrem toho namieta, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu nezosilňuje a úvahy súdov o tom sú abstraktné, všeobecné a stereotypné. Osobitne nebolo zohľadnené, že nebol trestaný a nie je drogovo závislý. Napokon sťažovateľ namieta, že jeho väzba nebola nahradená, hoci v jeho prípade boli dané výnimočné okolnosti spočívajúce v tom, že je netrestaný, vo veku vhodnom na resocializáciu a nie je drogovo závislý. Preto záver o nenahradení jeho väzby je arbitrárny.

10. Krajský súd sa k prvej ústavnej sťažnosti vyjadril ešte pred jej prijatím podaním z 24. augusta 2023. K zloženiu senátu uviedol, že pracuje podľa rozvrhu práce v zložení z riadiacej predsedníčky senátu Molnárovej, predsedu senátu Kováča a sudcov Kačániho a Tomusa. Pri zložení senátu štyrmi sudcami v otázke pridelovania vecí bolo určené pravidlo, ktoré realizuje súdny tajomník podľa pokynov riadiaceho predsedu senátu. Potom podľa takto vopred určeného pravidla sú veci napadnuté do senátu pridelované jednotlivým sudcom spravodajcom podľa koncového poradového čísla spisovej značky, a to: (i) sudkyňi Molnárovej veci, v ktorých poradové číslo končí číslom 4 a 9 s tým, že senátu predsedá vo veciach, v ktorých poradové číslo končí číslom 0, 1 a 3; (ii) sudcovi Kováčovi veci, v ktorých poradové číslo končí číslom 2 a 7 s tým, že senátu predsedá vo veciach, v ktorých poradové číslo končí číslom 5, 6 a 8; (iii) sudcovi Kačánimu veci, v ktorých poradové číslo končí číslom 1, 3 a 6, a (iv) sudcovi Tomusovi veci, v ktorých poradové číslo končí číslom 0, 5 a 8. Ak senátu predsedá sudkyňa Molnárová, senát koná v zložení sudcov Molnárová, Kováč a Tomus, ak predsedá sudca Kováč, senát koná v zložení sudcov Kováč, Molnárová a Kačáni.

11. Krajský súd poukázal na to, že základom tohto určovania zloženia senátu je rozhodnutie jej riadiacej predsedníčky podľa § 13 ods. 5 a § 16 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorých predseda senátu, pre ktorého je súdne oddelenie vytvorené, ukladá úlohy súdnym úradníkom a ďalším zamestnancom súdu zaradeným do príslušného oddelenia, ak má v senáte viac sudcov funkciu predsedu senátu, určí predsedu senátu, ktorý riadi a organizuje činnosť senátu, rozvrh práce a každý predseda senátu má právo predsedáť senátu vo veci, ktorá mu bola pridelená ako spravodajcovi. Takto vytvorené pravidlo realizuje súdna tajomníčka senátu podľa § 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z.

o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov.

12. Napriek tomu, že krajskému súdu bola doručená prvá ústavná sťažnosť sťažovateľa, rozhodnutie o čiastočnom prijatí ústavných sťažností sťažovateľa na ďalšie konanie a aj druhá ústavná sťažnosť sťažovateľa, krajský súd sa k čiastočnému prijatiu oboch ústavných sťažností v lehote stanovenej ústavným súdom k ústavným sťažnostiam po ich čiastočnom prijatí na ďalšie konanie nevyjadril.

IV.

13. Sťažovateľ namieta porušenie práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru „v spojení“ s právom podľa čl. 6 charty. Význam tohto spojenia však nijak nezdôvodňuje. K tomu treba uviesť, že čl. 6 charty je takmer doslovným prepisom čl. 5 dohovoru (bližšie Jarass, H. D. Charta der Grundrechte der Europäischen Union. Kommentar, C. H. Beck : München 2021, s. 73). Sťažovateľ však na rozdiel od čl. 5 dohovoru, pri ktorom namieta porušenie konkrétnych práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 vo vzťahu k charte, nielenže neuvádza, ktoré práva podľa čl. 6 charty namieta, ale ani z jeho argumentácie nie je zrejmé, prečo by malo dôjsť k porušeniu práv podľa čl. 5 dohovoru práve v spojení s čl. 6 charty. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že podľa čl. 52 ods. 3 charty v rozsahu, v akom charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v dohovore, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v dohovore, čo však nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv.

14. Z argumentácie sťažovateľa vôbec nie je zrejmé, v čom právo Únie priznáva širší rozsah práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru v ich nešpecifikovanom súvisi s právami podľa čl. 6 charty. Preto nemožno dospieť k záveru, že by k porušeniu práv sťažovateľa podľa dohovoru malo dôjsť len v spojení s čl. 6 charty. Takto sťažovateľom vyjadrená námietka porušenia práv podľa dohovoru je preto nedôvodná. Potrebné je vysporiadať sa len z rovnako osobitne neštruktúrovanými námietkami sťažovateľa o porušení jeho práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru rozhodnutiami krajského súdu, ktorými boli zamietnuté jeho sťažnosti proti rozhodnutiam okresného súdu o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby. V tejto súvislosti je aj zrejmé, že k porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 a 4 nemohlo dôjsť uznesením krajského súdu z 11. mája 2023 (4Tos/64/2023) o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlásení jeho sudcu. Predmetom tohto rozhodnutia nebolo posudzovanie zákonnosti a primeranosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa. Preto ústavnej sťažnosti v rozsahu proti uzneseniu krajského súdu z 11. mája 2023 (4Tos/64/2023) a z dôvodov spojitosti s čl. 6 charty nebolo vyhovené.

15. Napriek tomu, že práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru sú medzi sebou vzájomne naviazané, medzi ich obsahom vo veci sťažovateľa treba rozlišovať. Účel a obsah práv podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru nadväzuje na práva tých, ktorí boli pozbavení osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru má osoba pozbavená osobnej slobody právo na to, aby bola predvedená pred sudcu, a právo na to, aby bola súdená v primeranej lehote alebo inak prepustená na osobnú slobodu. Právo podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru tak garantuje opätovné preskúmanie udržateľnosti dôvodov pozbavenia osobnej slobody tak, ako sú vyjadrené v čl. 5

ods. 1 písm. c) dohovoru. Z hľadiska porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru je preto rozhodujúce, či pri jeho trvajúcej väzbe je naďalej dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu a stále sú prítomné skutočnosti odôvodňujúce jeho väzbu.

16. K námietke sťažovateľa, že v uzneseniach z 11. mája 2023 a 17. júla 2023 sa krajský súd nevysporiadal s materiálnym predpokladom väzby, a to dôvodným podozrením, že sťažovateľ sa dopustil trestného činu, treba uviesť, že krajský súd v oboch uzneseniach dospel k záveru, že z dosiaľ vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní, najmä z výsluchu spoluobžalovaného P., ako aj zaznamenatej telefonickkej komunikácie podľa § 115 Trestného poriadku dôkazná situácia odôvodňuje dôvodné podozrenie, že sťažovateľ sa dopustil stíhaného skutku. Z hľadiska ústavnoprávneho krajský súd dostatočne odôvodnil, na základe akých skutočností je toho názoru, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu je u sťažovateľa dôvodná. Úlohou krajského súdu v štádiu hlavného pojednávania, na ktorom sa vykonáva dokazovanie, nie je vyhodnocovať dôkazy v miere záveru o spáchaní skutku, pre ktorý bola podaná obžaloba, ale v miere dôvodnosti vzneseného obvinenia.

17. K námietke sťažovateľa, že krajský súd rozhodol nesprávne, keďže jeho väzobná vec nebola prejednaná v primeranej lehote, nebola nahradená navrhnutými zárukami a že nie je daný dôvod preventívnej väzby, najmä preto, že je netrestaný, vo veku vhodnom na resocializáciu a nie je drogový závislý, treba uviesť, že sťažovateľ je väzobne stíhaný od 2. augusta 2022. Okresný súd po podaní obžaloby 31. januára 2023 uznesením z 9. februára 2023 rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. Následne po približne jeden a pol mesiaci bol nariadený termín hlavného pojednávania na 21. marec 2023, ktoré bolo odročené pre práceneschopnosť obhajcu iného spoluobžalovaného, a ďalšie hlavné pojednávanie nariadené na 11. apríl 2023 bolo odročené z dôvodov námietok obhajcu. Hlavné pojednávanie sa následne konali 26. apríla 2023, 5. júna 2023, 26. júna 2023, 17. júla 2023 a následne hlavné pojednávanie bolo odročené na 23. august 2023 a 20. september 2023. Z uvedeného vyplýva, že mestský, pôvodne okresný súd, nariad'oval hlavné pojednávania priebežne a ku dňu v poradí posledného posudzovaného uznesenia krajského súdu zo 17. augusta 2023 nedochádzalo vo veci k priet'ahom, ktoré by boli nezlučiteľné s ďalším trvaním väzby.

18. K námietke týkajúcej sa preventívnej väzby je potrebné uviesť, že táto musí byť odôvodnená konkrétnymi skutočnosťami, pričom v zásade samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť samy osebe dôvodom preventívnej väzby (rovnako aj III. ÚS 675/2021, bod 20, bod III. ÚS 33/2021, bod 47, II. ÚS 792/2014, bod 13.8). V prejednáwanej veci krajský súd odôvodnil obavu z pokračovania v trestnej činnosti tým, že stíhaná drogová trestná činnosť nemala byť len ojedinelým konaním sťažovateľa, ale mala byť po dobu približne šiestich mesiacov pravidelnou činnosťou a mala pokračovať aj potom, ako bol brat obžalovaného vzatý do väzby a dával sťažovateľovi z väzby inštrukcie. K druhu, rozsahu a závažnosti drogovej trestnej činnosti tak pristúpili ďalšie skutočnosti svedčiacie pre dôvodnosť preventívnej väzby, a to najmä dlhšie trvanie trestnej činnosti a pokračovanie v nej aj potom, ako brat sťažovateľa bol vzatý do väzby a dával mu inštrukcie vo vzťahu k stíhanej trestnej činnosti. Krajský súd preto ústavne konformne odôvodnil dôvodnosť preventívnej väzby.

19. K námietke týkajúcej sa nahradenia väzby alternatívou, a to dohľadom probačného a mediačného úradníka, treba uviesť, že v prípade stíhania obzvlášť závažného zločinu je možná náhrada väzby, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti. Odôvodnenie krajského súdu tým, že vzhľadom na trvanie trestnej činnosti dlhšiu dobu, charakter skutku a spôsob páchania nezistil výnimočné okolnosti svedčiace pre nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, je ústavne konformné. Sťažovateľ napokon ani nenavrhol ďalšie alternatívy, ktorými by bolo možné nahradiť väzbu, a preto ani nebol dôvod, aby sa nimi krajský súd zaoberal.

20. S ohľadom na závery vo vzťahu k jednotlivým námietkam sťažovateľa, ktoré sa týkali jeho väzby, nemožno dospieť k záveru, že v jeho veci by došlo k porušeniu materiálnych záruk práva na osobnú slobodu tak, ako vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Druhá časť argumentácie sťažovateľa však smeruje k tomu, že o jeho väzbe rozhodol na okresnom súde zaujatý sudca a na krajskom súde netransparentne zložený senát. K tomu treba uviesť, že práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru sú osobitné vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto garancia rozhodovania nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom sa vzťahuje aj na rozhodovanie o osobnej slobode podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

21. K námietke, že o väzbe sťažovateľa rozhodoval zaujatý sudca okresného súdu, pretože prijal vyhlásenie o vine iných spoluobžalovaných, treba uviesť, že vyhlásenie viny spoluobžalovaného je len prejavom jeho vôle k otázke priznania sa k spáchanému skutku. Prijatie vyhlásenia o vine nie je ešte meritórnym rozhodnutím súdu o vine, ale má deklaratórny charakter, dôsledkom ktorého je, že súd v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, dokazovanie nevykoná a vykoná len dôkazy týkajúce sa nepriznaného skutku, trestu, náhrady škody, prípadne ochranného opatrenia. O vine obžalovaného sa v súdnom konaní rozhoduje výlučne rozsudkom podľa § 163 ods. 3 Trestného poriadku, pričom podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) sa každý, proti komu je vedené trestné konanie, považuje za nevinného, pokiaľ súd právoplatným rozsudkom nevysloví jeho vinu. Procesný postup okresného súdu, ktorým prijal vyhlásenie spoluobžalovaných, nenarúša zásadu prezumpcie neviny sťažovateľa, pretože prijatím vyhlásenia o vine súd nerozhoduje meritórne o vine žiadneho z obžalovaných. Preto je ústavne konformný záver krajského súdu, že sudca okresného súdu rozhodujúci o väzbe sťažovateľa nie je zaujatý, ak prijal vyhlásenie o vine spoluobžalovaných. Sťažovateľ nesprávne na svoju situáciu vzťahuje závery rozsudku EŠLP vo veci Mucha proti Slovenskej republike. Toto rozhodnutie sa týkalo odlišnej situácie, ktorá spočívala v tom, že bolo rozhodované o vine obžalovaného v samostatnom súdnom konaní, a to potom, ako boli vo vzťahu k ostatným spoluobvineným skôr vyhlásené rozsudky. Táto námietka sťažovateľa je preto nedôvodná.

22. Súčasťou záruk spojených s právom na zákonného sudcu sú aj požiadavka transparentnosti a predvídateľnosti pridelenia veci zákonnému sudcovi, t. j. pridelovania súdnej agendy, ktoré musí byť regulované priamo v rozvrhu práce (formálny aspekt), ako aj požiadavka stability súdu zabráňujúca svojvoľnému odňatiu veci zákonnému sudcovi po tom, ako mu bola pridelená, obe tieto požiadavky musia byť transparentné, určené vopred a musia obsahovať záruky proti ich zneužitiu (materiálny aspekt), aby mohlo dôjsť k naplneniu práva na zákonného sudcu (I. ÚS 322/2022, bod 31, I. ÚS 475/2022, bod 47).

23. K námietke sťažovateľa, že uzneseniami krajského súdu z 11. mája 2023 a 17. júla 2023 bolo porušené základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu, treba uviesť, že podľa rozvrhu práce senát pracoval v zložení dvoch predsedov senátu Molnárovej a Kováča, ktorí sa vzájomne zastupujú, a sudcov Kačániho a Tomusa, ktorí sa tiež vzájomne zastupujú s tým, že senát rozhoduje v zložení Molnárová, Kováč a Kačáni alebo Molnárová, Kováč a Tomus. Z rozvrhu práce však nie je zrejmé, v akých prípadoch rozhoduje senát v zložení Molnárová, Kováč a Kačáni a v akých prípadoch v zložení Molnárová, Kováč a Tomus. Keďže z rozvrhu práce nie je zrejmé, na základe akých pravidiel bol zložený trojčlenný senát 4To, potom tento nedostatok sa vzťahuje aj na situáciu, keď vec bola rozhodovaná v senáte 4To, ktorého členom bol zastupujúci sudca Lizúch.

24. Mimo rozvrhu práce je interné pravidlo určené riadiacim predsedom senátu realizované súdnym tajomníkom, podľa ktorého sú veci pridelené sudcom senátu súdnym tajomníkom podľa koncového poradového čísla s následným určením zloženia senátu. V prípade, že vo veci rozhoduje trojčlenný senát, do ktorého sú zaradení štyria sudcovia, je v súlade s právom na zákonného sudcu, ak v rozvrhu práce sú jednoznačne určené pravidlá, v akom zložení vec bude rozhodnutá. Z hľadiska organizácie práce súdu je prípustné, že do trojčlenného senátu sú zaradení štyria sudcovia. Kritériá však musia byť v rozvrhu práce určené tak, aby bolo každému a vopred zrejmé, ktorí traja zo štyroch sudcov zaradených v senáte vec rozhodnú. V rozvrhu práce krajského súdu je však určené, že senát je štvorčlenný, avšak nie sú v ňom určené pravidlá, ktorí traja sudcovia zo štyroch zaradených sudcov vec rozhodnú. Pravidlo, ktorí traja sudcovia zo štyroch sudcov zaradených v senáte vec rozhodnú, je stanovené výlučne v internom pravidle určenom riadiacim predsedom senátu. Ide o interný akt predsedu senátu, ktorý sa nezverejňuje, nie je súčasťou rozvrhu práce a nie sú stanovené žiadne kritériá na zákonnej úrovni pri jeho tvorbe a kritériá pri jeho zmene. Vzhľadom na to, že interný akt riadiaceho predsedu senátu nespĺňa požiadavku kontroly stranami, ale ani verejnosťou, keďže sa vopred nezverejňuje a nie sú ani stanovené žiadne zákonom predpokladané kritériá jeho tvorby a zmeny, nie je ústavne akceptovateľné, aby sa ním určovalo, ktorí traja zo štyroch sudcov zaradených v senáte vec rozhodnú. Pravidlá upravujúce, ktorí traja zo štyroch sudcov zaradených v senáte vec rozhodnú, je možné určovať výlučne v rozvrhu práce, na tvorbu ktorého sú zákonom ustanovené vopred určené pravidlá kontrolovateľné stranami a verejnosťou.

25. Krajský súd v rozvrhu práce senátu nestanovil transparentné pravidlá, z ktorých by bolo strane konanie vopred zrejmé, ktorí traja zo štyroch sudcov zaradených v senáte vec rozhodnú. Z toho dôvodu namietanými uzneseniami o väzbe sťažovateľa boli porušené jeho práva byť predvedený pred sudcu podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru a podať návrh na konanie o zákonnosti pozbavenia jeho slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to v ich zložke, ktorá sa týka toho, aby o trvaní pozbavenia osobnej slobody rozhodol súd, ktorého zloženie je určené zákonným spôsobom. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy vyhovieť a namietané uznesenia krajského súdu boli zrušené s tým, že krajskému súdu sa veci vracajú na ďalšie konanie tak, aby ústavným právam sťažovateľa na osobnú slobodu bola poskytnutá Trestným poriadkom predpokladaná účinná ochrana v prostredí dvoch inšancií všeobecného súdnictva.

26. Nebol dôvod na to, aby bolo krajskému súdu prikázané prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu. Porušenie práv sťažovateľa nebolo zistené v ich materiálnom rozsahu, teda v otázke, či dôvody pozbavenia osobnej slobody tak, ako ich stanovuje čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3, trvajú. K porušeniu práva sťažovateľa došlo nedostatočným naplnením záruky transparentnosti určenia sudcov krajského súdu, ktorí rozhodovali o sťažnostiach sťažovateľa. Zrušenie rozhodnutí krajského súdu je dostatočným pokladom na to, aby si sťažovateľ uplatnil primerané odškodnenie tak, ako ho predpokladá čl. 5 ods. 5 dohovoru, a to na základe zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V.

27. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 1 061,71 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za štyri úkony právnej služby v roku 2023, a to dvakrát príprava a prevzatie zastúpenia a dvakrát podanie ústavnej sťažnosti (4 x 208,67 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (4 x 12,52 eur) predstavuje 884,76 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 176,95 eur.